

मम माता

प्रातः बोधति मम जननी
पश्चान्मामपि बोधयति ।
उष्णजलेनाप्लावयति
नववसनं सा परिधापयति ॥

भाले तिलकं धारयति
अक्षणोरञ्जनमालिखति ।
सुन्दरकुण्डलेनाम्बा
कर्णद्वयमपि भूषयति ॥

पात्रे भोजनमानयति
अङ्गे मामुपवेशयति ।
तत्करप्रस्तुतमन्नग्रासं
मामकवदने स्थापयति ॥

काककथां मां श्रावयति
शौनककथया भाययति ।
श्रुत्वा रोदितुमुद्युक्ते मयि
गण्डे चुम्बनमर्पयति ॥

जननी, बोधयति, तिलकम्, वसनम्, अञ्जनम्, कर्णद्वयम्,
भोजनम्, अङ्गः, वदनम्, काककथां, गण्डे, चुम्बनम्

टिप्पणी

शब्दार्थः -

प्रातः - प्रभाते (बुध्ना), बोधति - निन्द्रां त्यजति (निद्रा ७६०), आप्लावयति - स्नानं कारयति (ग्राह्या ६१),
भाले - ललाटे (ललाटे ६६), कुण्डलेन - कर्णभूषणेन (कात) थल्लार ६६, अङ्गे - उत्सङ्गे (६६६६), भाययति

- भयं कारयति (ढरल), गण्डे - गल्ले (ललल), बोधयति - जागरयति (नलदू ललल), अम्बा - माता (लल),
 अञ्जनम् - कज्जलम् (लल), ग्रासम् - भोजनम् (लल), मामकवदने - मम मुखे (लल लल), श्रावयति -
 श्रवणं कारयति (लल), उद्युक्ते - उद्यमं कृते (लल लल) ।

अभ्यास :

१. पद्यमिदं सस्वरं गायत ।

२. शून्यस्थानं पूरयत ।

(क) पश्चात् मामपि _____ ।

(ख) _____ परिधापयति ।

(ग) भाले _____ धारयति ।

(घ) कर्णद्वयमपि _____ ।

(ङ) _____ स्थापयति ।

(च) काककथां मां _____ ।

(छ) _____ चुम्बनमर्पयति ।

३. स्तम्भद्वयं योजयत ।

‘क’

शौनककथया

रोदितुमुद्युक्ते

मामकवदने

वसनं मां

प्रातः बोधति

तत्करप्रस्तुतम्

पश्चान्मामपि

‘ख’

स्थापयति

परिधापयति

मम जननी

भाययति

मयि

बोधयति

अन्नग्रासम्

४. पद्यानुसारं सज्जीकुरुत ।

- (क) भोजनमानयति पात्रे _____
- (ख) मयि श्रुत्वा रोदितुमुद्युक्ते _____
- (ग) चुम्बनं गण्डे अर्पयति _____
- (घ) सा वसनं परिधापयति _____
- (ङ) तिलकं भाले धारयति _____
- (च) मां कथया शौनक भाययति _____

५. उचितपदेन शून्यस्थानं पूरयत ।

- (क) प्रातः बोधति _____ जननी । (मया, मम, मत्)
- (ख) वसनं _____ परिधापयति । (तया, सा, तस्याम्)
- (ग) _____ मामुपवेशयति । अङ्के, अङ्कस्य, अङ्काः)
- (घ) _____ भाययति । (शौनककथां, शौनककथायाः, शौनककथया)
- (ङ) _____ तिलकं धारयति । (भालात्, भालैः, भाले)

